

Inhoud

1	Inleiding	9
	Groeiende complexiteit	9
	Sociale kwetsbaarheid	12
	Maatschappelijk en sociaal werk	14
	Indeling en leeswijzer	15
	Deel I Sociale complexiteit en sociaal werk	17
2	Sociale noden en complexiteit	19
	Van een plaatsgevende naar een plaatszoekende samenleving	19
	Sociaal functioneren als probleem	21
	Verschuivingen in kapitaal	22
	Complicerende hulpverlening	23
	De essentie van sociaal werk	24
	Een stevigheid biedende sociale zone	26
	Voorbeelden van bemoedigende praktijken	28
	Afsluitend	29
3	Meervoudig verbinden	31
	Casus: Marcel de Winter	31
	Veelvoudig verbinden	31
	Werken met complexiteit, armoede en superdiversiteit	35
	Bouwstenen voor werken met sociale complexiteit	36
	Verbindingen in complexiteit	39
	Tot slot	40
4	Activerend sociaal werk	41
	Plaatsbepaling sociaal werk	41
	Van staat naar stad, markt en burgers	43
	Impact van de drievoudige verschuiving	46
	Actief burgerschap	46
	Actief burgerschap in drie principes samengevat	48
	Verschillende zones	49
	Verschillende posities	50
	Verbreding en verankering in actief burgerschap	51

Deel II Sociale complexiteit in de takken van sociaal werk	53
5 Vermaatschappelijking, ouderenbeleid en ouderenwerk	55
Vermaatschappelijking van zorg	55
Relatief en relationeel burgerschap	56
Veranderingen in de positie en rol van ouderen	57
De belang-stellende oudere	58
De afhankelijke oudere	59
Een basale sociale infrastructuur	60
Draaglast, draagkracht en draagvlak	61
6 Een nabije professionele vriend als kernprofessional in de jeugdzorg	65
Post-, co- en prefiguratief opvoeden	65
Een professionele vriend	67
Fases in professionele vriendschap	67
Bewijskracht voor de professional friend ligt in ervaren baat en het proces van zelfherstel	70
Een sociaal perspectief in de jeugdzorg; een discussie	71
7 Samenspel in de buurt	75
Ondiep als casus	75
Wat gaat er fout?	75
Reduceren van complexiteit	76
De rol van welzijnswerk	77
Samenwerking tussen burgers en professionals	78
Visie op leiderschap	80
Werken aan lokale vernieuwing door onderzoek	82
Deel III Theoretische verdieping	85
8 Sociaal werk als professie	87
Ondersteunen van sociaal functioneren	87
Het kennis- en handelingsdomein nader bekeken	88
De zeven vensters van sociaal werk	89
De sociaal werker als professional	91
Tussen specialisme en vakmanschap	92

9	Sociaal werk als wetenschap en onderzoek	95
	Schuivende panelen	95
	Epistemologie	97
	Wat is wetenschap?	97
	Dichotomieën	99
	Positionering van sociaal werk in het wetenschapsdiscours	100
	Sociaal werk-onderzoek	101
	Sociaal werk is vooral praktijk(gebaseerd) onderzoek	107
	De vraag naar validiteit	108
	Methodologie en methoden	108
	Handelingsonderzoek	110
	Tot slot	111
10	Evidence-based practice en alternatieven	113
	Wat is EBP?	113
	De aard van de evidentie	117
	Pro- en contra-evidence-based practice	118
	Alternatieven	121
	Tot slot	123
11	Professionele zelfwerkzaamheid	125
	Polanyi: tacit knowledge	125
	Bourdieu: habitus	128
	Schön: artistry	131
	Verbindende samenvatting	134
12	Normatieve professionalisering	137
	Complexiteit	138
	Hypergoods	139
	Goede zorg, goed leven en goed werk	140
	Normativiteit in ethische en instrumentele zin	140
	Normativiteit in de esthetische zin	141
	Voorzichtige definiëring	141
	Bevorderen van normatief professioneel handelen	142

Deel IV De toekomst	145
13 De toekomst van het maatschappelijk werk	147
Meesturen en meeroeien	147
Gepast handelen in complexe contexten	148
Socialiseren	149
Ankerpunten	150
De methodiek van het verbinden	150
De positie van de sociaal werker	151
Sociaal werk als praktijkdiscipline	152
Bijlage 1 De actualiteit van Marie Kamphuis	153
Sociale kwetsbaarheid	153
Normatief, esthetisch en vakkundig	154
Nieuwlichterij	155
De actualiteit	155
Verantwoording	157
Literatuurlijst	158